

Memo

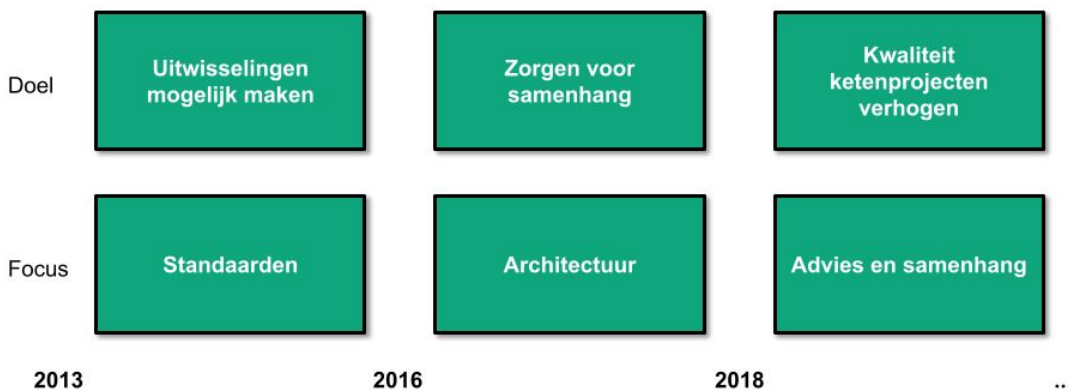

Aan	Standaardisatieraad
Van	Secretaris Standaardisatieraad
Datum	11 februari 2021
Onderwerp	Expliciteren en versterken adviesfunctie Edustandaard

---

Aanleiding

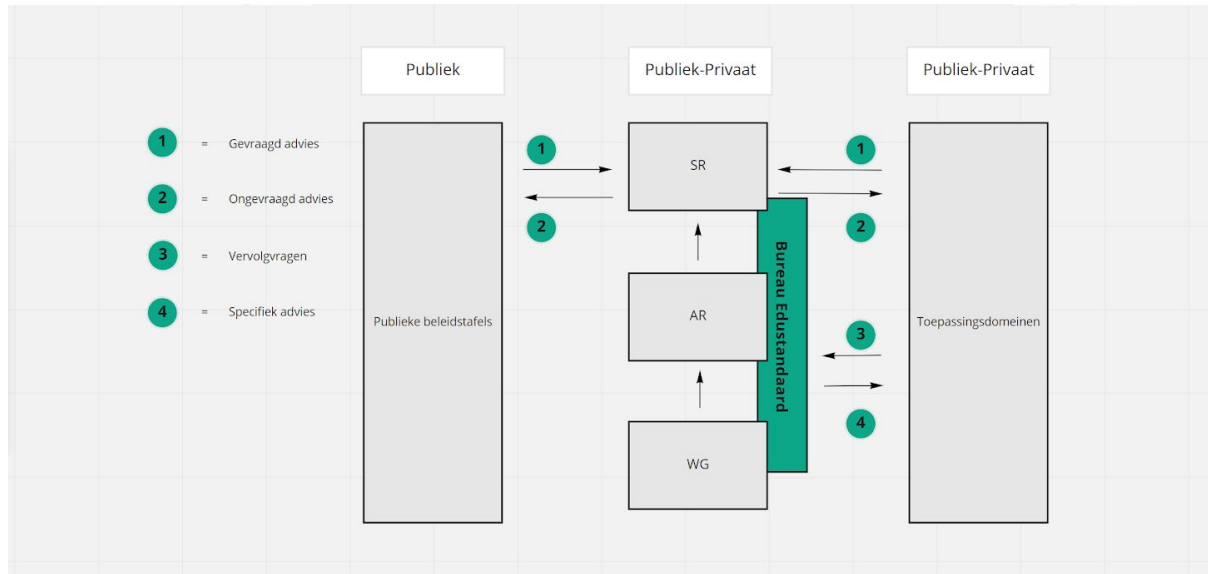
In 2019 heeft de Standaardisatieraad een nieuwe werkwijze en positionering van Edustandaard vastgesteld. Door nieuwe samenwerkingen in het onderwijsdomein (Edu-K, ketenregieoverleggen en i-agenda) is de dynamiek rondom het ontwikkelen van standaarden en architectuur veranderd. Dit betekent dat standaardisatie veel meer dan nu het geval is in het toepassingsdomein wordt georganiseerd. Een toepassingsdomein is een groep stakeholders die gezamenlijk gebruik maakt van standaarden en voorzieningen rondom een bepaalde keten of een bepaald thema.

De nieuwe werkwijze vergt een actieve samenwerking tussen Edustandaard, de toepassingsdomeinen en publieke beleidstafels. Bovenstaande afbeelding laat zien dat de ontwikkeling van Edustandaard tot gevolg heeft dat Edustandaard steeds meer een adviesfunctie gaat vervullen in plaats van het zelf ontwikkelen van standaarden. Het gesprek over de implementatie van WDO-standaarden in de Standaardisatieraad van 12 november 2020 maakte nogmaals duidelijk dat we explicieter kunnen zijn over wat de adviesfunctie van Edustandaard precies inhoudt en welke rollen en verantwoordelijkheden daarbij horen. Deze memo maakt de adviesfunctie, zowel gevraagd als ongevraagd, expliciet en er wordt aan de Standaardisatieraad gevraagd om de explicitering van de adviesfunctie te bekrachtigen en uit te dragen naar de achterbannen.

Versterken en explicitering Adviesfunctie

De adviesfunctie van Edustandaard is cruciaal om de kwaliteit en de samenhang van ketenprojecten te verhogen. In de basis onderscheiden we twee typen advies: gevraagd en ongevraagd.

Gevraagd advies

Gevraagd advies wordt geïnitieerd vanuit de toepassingsdomeinen of publieke beleidstafels. Dit betekent dat stakeholders zich hebben georganiseerd rondom een ketenvraagstuk en daarbij vragen hebben bij het gebruik van standaarden. Afhankelijk van de aard van de vraag kan Edustandaard advies geven over:

- Aansluiten bij bestaande standaarden en architectuur
- Kwaliteit van een nieuwe standaard of voorziening
- Samenhang met andere standaarden en voorzieningen in de keten
- Globale impact van implementatie van een standaard

De toepassingsdomeinen en publieke beleidstafels bepalen zelf wat ze met de adviezen doen. Maar de indiener van de adviesvraag wordt wel geacht te reageren op het advies en uit te leggen wat er met het advies gedaan gaat worden.

Ongevraagd advies

Ongevraagd advies wordt geïnitieerd door Edustandaard. De ketenreferentiearchitectuur ROSA biedt Edustandaard overzicht over de beschikbaarheid en toepassing van bestaande standaarden en voorzieningen. Dit overzicht biedt Edustandaard de positie om potentiële knelpunten en/of kansen te herkennen in het geheel van standaarden voorzieningen en architectuur. Daarom is het belangrijk dat Edustandaard ook ongevraagd advies kan geven. Daarbij onderscheiden we verschillende soorten advies:

- Advies over kwaliteit of toepassing van bestaande standaarden
- Advies over het ontbreken van belangrijke bouwblokken in het geheel van standaarden en voorzieningen

- Advies over onvoldoende gebruik van bepaalde landelijke standaarden en voorzieningen

Ook hier geldt dat de toepassingsdomeinen zelf bepalen wat ze met de adviezen doen. Hierbij geldt wel dat de adviezen altijd door de Standaardisatieraad worden bekrachtigd en worden uitgedragen naar andere platforms zoals Edu-K, Informatiekamer en ketenbeleidsoverleggen. Op het moment dat andere platforms hebben besloten om het advies op te volgen kan vervolgens op aanvraag advies worden gegeven over:

- Impact van het verbeteren of het implementeren van een standaard

Wettelijke standaarden

Een adviesvraag kan ook vanuit een wettelijke verplichting worden geïnitieerd. De WDO-standaarden zijn hiervan een goed voorbeeld.

In dit geval gaat de rol van Edustandaard verder dan alleen een adviesfunctie. Voorafgaand aan een advies over toepassing van wettelijke standaarden vervult Edustandaard ook een belangrijke rol bij het analyseren en het toepasbaar maken van de wettelijke standaard voor het onderwijsdomein. Dit kan ook uit eigen initiatief worden gedaan.

Vervolgens kan Edustandaard advies geven over de globale impact van het implementeren van een wettelijke standaard.

Vervolgfragen

Als binnen de toepassingsdomeinen wordt besloten om naar aanleiding van een advies een standaard te gaan implementeren is er natuurlijk ook de mogelijkheid om vervolgvragen te stellen. Deze vragen zullen altijd door Bureau Edustandaard in behandeling worden genomen en beantwoord vanuit de principes die vanuit de ROSA en BOMOS centraal staan.

Randvoorwaarden

Om deze adviesfunctie goed te laten werken zijn een aantal randvoorwaarden van belang:

- Een advies wordt altijd formeel bekrachtigd door de Architectuurraad en de Standaardisatieraad
- Nieuwe ketenprojecten en -voorzieningen worden ingebracht bij Edustandaard voor advies
- Het is aan de leden van de Standaardisatieraad om de adviezen mee te nemen naar de andere platforms
- Publieke beleidstafels en toepassingsdomeinen worden geacht te reageren op de adviezen vanuit Edustandaard en uit te leggen wat ze met het advies hebben gedaan
- De ROSA-architectuur scan is hét instrument om op gestandaardiseerde wijze advies te geven aan platforms en ketenprojecten

Van de Standaardisatieraad wordt gevraagd:

- Te reflecteren op bovenstaande explicitering van de adviesrol van Edustandaard
- De randvoorwaarden te onderschrijven en te bewaken dat het zo gaat werken

Vraag aan de Standaardisatieraad:

- Welke verantwoordelijkheden heeft de Standaardisatieraad, naast de bovenstaande randvoorwaarden, om de adviesfunctie zo goed mogelijk te laten werken?

Bijlage A: Organisatie Edustandaard

Edustandaard kent een Standaardisatieraad, een Architectuurraad en diverse werkgroepen. Deze worden ondersteund door Bureau Edustandaard. Hieronder worden de rollen en activiteiten hiervan kort uiteengezet.

Standaardisatieraad

- Toetsing van (de kwaliteit van) het standaardisatieproces en transparantie
- Bestuurlijk advies en kwaliteitsbewaking architectuuradvies
- Advisering toepassingsdomeinen (procesrol agendering adviezen en signalering witte vlekken)
- Commitment op proces en op belang standaarden en architectuur
- Borgen van samenhang tussen domeinen/sectoren
- Voorwaarden scheppen voor standaardisatie en architectuur (waaronder opdrachtgeverschap voor verkenningen en beheer ROSA)

Architectuurraad

- Creëren overzicht en samenhang o.b.v. ROSA
- Bewaken van samenhang tussen domeinen en sectoren
- Adviseren Standaardisatieraad en werkgroepen
- ROSA-architectuurscan en 'witte vlekken' en potentiële knelpunten zoals IAA
- Voorstellen voor uitbreiding ROSA
- Inventariseren en eerste uitwerking 'witte vlekken' en potentiële knelpunten vanuit architectuurperspectief
- Kennisdeling (techniek, architectuur, wetgeving, etc.)

In de Standaardisatieraad en Architectuurraad hebben de volgende organisaties zitting: PO-Raad, VO-raad, saMBO-ICT, standaardenberaad HO, SURF, Kennisnet, GEU, VDOD, KBb-E, OCW, DUO, CITO. Pieter Hendrikse is onafhankelijk voorzitter van de Standaardisatieraad.

Bureau Edustandaard

- Faciliteren Standaardisatieraad, Architectuurraad en domeinoverstijgende werkgroepen (het 'leveren' van voorzitters en secretarissen)
- Expertisefunctie en ondersteuning ten behoeve van Standaardisatieraad, Architectuurraad, interne en externe werkgroepen
- Beheer van domeinoverstijgende afspraken
- Beheer ROSA
- Uitvoeren ROSA-architectuurscans
- Actieve rol in realiseren randvoorwaarden voor standaardisatie en architectuur
- Implementatieondersteuning i.r.t. standaarden (waaronder testvoorzieningen)
- Communicatie (website, ROSA, afsprakenoverzicht)

Bureau Edustandaard wordt, vanuit hun publieke verantwoordelijkheid voor standaarden en voorzieningen in het onderwijsdomein, ingevuld door Kennisnet en SURF.